

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga na temelju odredbe članka 15. točke 2. i članka 8. stavaka 1. i 4. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga („Narodne novine“ broj 140/05 i 12/12), članaka 78. i 97. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13) u postupku posrednog nadzora pokrenutom po službenoj dužnosti nad poslovanjem leasing društva SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o., Zagreb, Lučko, Karlovačka cesta 96, OIB: 47520271895, zastupanom po predsjedniku uprave Mihovilu Božiću i članu uprave Predragu Reliću, na sjednici Upravnog vijeća održanoj dana 16. rujna 2021. donosi

RJEŠENJE

Društvu SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o., Zagreb, Lučko, Karlovačka cesta 96, OIB: 47520271895, radi otklanjanja utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, nalaže se od dana zaprimanja ovoga Rješenja s primateljima leasinga sklapati ugovore o leasingu na jasan i razumljiv način tako da u ugovorima o financijskom leasingu bude jasno određena vrsta kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata, a u ugovorima o operativnom leasingu bude jasno određena vrsta leasing obroka te u slučaju ugovaranja mogućnosti promjene leasing rata/obroka (odnosno kamatne stope temeljem koje se isti obračunavaju) koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga.

Kao dokaz o izvršenju ovoga naloga, društvo SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o., Zagreb, Lučko, Karlovačka cesta 96, OIB: 47520271895 dužno je u roku od 30 dana od zaprimanja ovog Rješenja Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga dostaviti Izvješće o poduzetim mjerama zajedno s:

- izmijenjenim te od strane Uprave usvojenim tipskim ugovorima o leasingu (obrazac ugovora i opći uvjeti),
- mišljenjem internog revizora o provedbi naloga iz ove točke ovog Rješenja,
- drugim dokazima koji potvrđuju izvršenje naloga iz ove točke ovog Rješenja.

O b r a z l o ž e n j e

Na temelju članka 78. Zakona o leasingu („Narodne novine“ broj 141/13; dalje u tekstu: Zakon), a uzimajući u obzir dokumentaciju zaprimljenu u sklopu predmeta KLASA: 973-04/21-01/07, ovlaštene osobe Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa) obavile su po službenoj dužnosti posredni nadzor nad poslovanjem društva SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o., Zagreb, Lučko, Karlovačka cesta 96, OIB: 47520271895 (dalje u tekstu: Društvo) po predmetu nadzora obračuna kamatnih stopa po ugovorima o leasingu.

O obavljenom posrednom nadzoru dana 14. srpnja 2021. sastavljen je Zapisnik o obavljenom nadzoru, KLASA: UP/I 973-06/21-01/08, URBROJ: 326-01-50-52-521-21-02 (dalje u tekstu: Zapisnik). Društvu je omogućeno ostvariti i zaštititi svoja prava i pravne interese sukladno članku 88. stavku 2. Zakona, a u svezi s člankom 92. stavkom 3. Zakona na način da je imalo pravo uložiti prigovor na Zapisnik, odnosno dostaviti eventualne primjedbe uz koje je bilo dužno priložiti dokumentaciju kojom dokazuje osnovanost navoda. Društvo nije uložilo prigovor na Zapisnik, kako u zakonskom roku tako niti do dana sastavljanja ovoga Rješenja što Hanfa smatra priznanjem nepravilnosti utvrđenih Zapisnikom.

Nadzorom nad transparentnošću aktualnih ugovornih odredbi ugovora o financijskom i operativnom leasingu utvrđeno je kako u obrascima ugovora nije određeno kako su kamatna stopa odnosno leasing obrok vezani uz određenu referentnu kamatnu stopu s kojom bi se

usklađivali. Iz navedenog je Hanfa zaključila da Društvo ugovore o leasingu sklapa s nepromjenjivom kamatnom stopom odnosno leasing obrokom, a što je i samo Društvo potvrdilo u tijeku nadzora. No uvidom u pripadajuće opće uvjete i to Opće uvjete financijskog leasinga i Opće uvjete operativnog leasinga koji su sadržajno istovjetni utvrđeno je kako je u istima navedeno da je leasing rata vezana uz kretanje tečaja 3m EURIBOR-a.

S obzirom da je nadzorom nad obračunom kamata utvrđeno da Društvo ne usklađuje leasing rate/obroke s promjenama 3m EURIBOR-a odnosno da leasing rate/obroke obračunava temeljem fiksne kamatne stope jasno je da se radi o pogrešnom navodu u općim uvjetima čime se odredbe obrasca ugovora ne podudaraju s odredbama općih uvjeta.

Slijedom navedenog, zaključeno je kako su navedeni ugovori o financijskom i operativnom leasingu sastavljeni na nerazumljiv i nepregledan način jer iz ovako sastavljenih ugovornih odredbi primatelju leasinga ne može biti jasno radi li se o ugovoru o leasingu s fiksnom kamatnom stopom/obrokom ili promjenjivom kamatnom stopom/obrokom vezanim uz referentnu kamatnu stopu određenu u točki 6.8. općih uvjeta.

Nadalje, iz odredbe točke 6.8 općih uvjeta ugovora o leasingu proizlazi da se leasing rate/obroci, između ostalog, mogu mijenjati i zbog promjene uvjeta na tržištu kapitala te zbog promjene troškova refinanciranja.

Iz navedene odredbe nije jasno određeno na koji se način mijenja leasing rata/obrok u slučaju promjene uvjeta na tržištu kapitala odnosno zbog promjene troškova refinanciranja da bi Društvu bilo dopušteno istu mijenjati. Također, u ugovorima o leasingu nije jasno određeno o čemu ovisi promjenjivost leasing rate/obroka odnosno što znače pojmovi „promjena uvjeta na tržištu kapitala“ odnosno „promjena troškova refinanciranja“. Ukoliko bi se navedenu odredbu tumačilo na način da „promjena uvjeta na tržištu kapitala“ odnosno „promjena troškova refinanciranja“ znači promjenu kamatnih stopa u primljenim kreditima kojima Društvo financira ugovore o leasingu, nejasno je odnosi li se ta promjena na promjenu kamatne stope u primljenim kreditima s promjenjivom kamatnom stopom nastalu zbog promjene vrijednosti referentne kamatne stope ili zbog promjene kamatne marže ili se pak odnosi na promjenu nominalne kamatne stope kod primljenih kredita sklopljenih s fiksnom kamatnom stopom. Također je nejasno odnosi li se ta promjena na promjene kamatne stope/marže u već sklopljenim (aktivnim) ugovorima o kreditu (kojima bi bili financirani aktivni ugovori o leasingu) kod kojih bi u tijeku njihovog trajanja došlo do promjene inicijalno ugovorenih troškova financiranja (kamatnih stopa/marži) ili se ta promjena odnosi na promjenu (povećanje) prosječnog troška refinanciranja do kojeg bi došlo iz razloga povećanja kamatnih stopa/marži u novim kreditima u odnosu na postojeće kredite. Nadalje, iz navedene odredbe općih uvjeta nije jasno u kojem bi se smjeru trebala kretati promjena troškova refinanciranja (kamatnih stopa/marži) da bi se na osnovu takve promjene vršila promjena kamatne stope u ugovorima o leasingu odnosno da li se promjene kamatne stope vrše samo kod rasta troška refinanciranja ili u oba smjera.

Sukladno članku 269. stavku 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ br. 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, 29/18; dalje u tekstu: ZOO) svaka činidba kao što je plaćanje obroka ili rate leasinga mora biti moguća, dopuštena i određena, odnosno određiva pri čemu je propisano da je činidba određiva ako ugovor sadrži podatke pomoću kojih se može odrediti.

Prema navedenom, razvidno je da u ugovorima o leasingu nisu jasno određene niti su određive izmjene leasing rata/obroka, kao ni izmjene kamatnih stopa temeljem kojih Društvo obračunava leasing rate. Društvo nije ugovorom točno odredilo način izmjene leasing rata/obroka (kamatnih stopa) koji bi bio jasan i poznat primatelju leasinga te koji bi bio objektivne prirode na koji ugovorne strane ne bi svojevrijem mogle utjecati. Prema tome primatelju leasinga nisu na razumljiv način prezentirane njegove potencijalne obveze koje bi mogle dovesti do većih troškova kamata/leasing obroka od onih koje su inicijalno ugovorene.

Slijedom navedenog, opisane odredbe općih uvjeta ugovora o financijskom i operativnom leasingu su nejasne, podložne su različitim tumačenjima, ne doprinose transparentnosti

ugovornih odnosa te ostavljaju mogućnost Društvu da na primatelja leasinga prevali troškove koji nisu vezani uz financiranje aktivnih ugovora o leasingu.

S obzirom da odredbe ugovora o leasingu kojima su određene kamatne stope (odnosno leasing rate/obroci) i njihove izmjene nisu napisane na pregledan i razumljiv način tako da primatelju leasinga omogući raspolaganje svim bitnim informacijama o uvjetima ugovora iz kojih će biti vidljiva prava i obveze ugovornih strana Hanfa je utvrdila da je Društvo prilikom sastavljanja ugovora postupilo suprotno članku 52. stavku 6. Zakona i članku 3. stavku 2. Pravilnika o sadržaju i obliku ugovora o leasingu te metodologiji izračuna efektivne kamatne stope („Narodne novine“ br. 66/14 i 86/18).

Osim gore navedenog odredbom točke 6.8. općih uvjeta propisano je: *„Davatelj leasinga je ovlašten izvršiti promjenu visine i načina obračuna kamatne stope sukladno odluci o visini kamatne stope koju donese Davatelj leasinga. Primatelj leasinga svojim potpisom Ugovora o leasingu izjavljuje da je suglasan sa odlukom o visini kamatne stope koju od Davatelja leasinga zaprimi u obliku pisane obavijesti.“*, dok je odredbom točke 11.7. istih propisano *„Usklađivanje visine iznosa rate ili drugih plaćanja iz Ugovora o leasingu uslijed promjene valutnih tečajeva, promjene valute plaćanja, uvjeta refinanciranja, kamatne stope ne smatraju se izmjenom ili dopunom Ugovora o leasingu i za takva usklađenja nije potrebna suglasnost Primatelja leasinga.“*

Iz navedenih odredbi proizlazi da primatelj leasinga unaprijed daje suglasnost Društvu da proizvoljno mijenja visinu kamatne stope kao i to da za promjenu rate uslijed promjene uvjeta refinanciranja i kamatne stope nije potrebna suglasnost primatelja leasinga.

Sukladno članku 247. ZOO-a ugovor se smatra sklopljenim kad su se ugovorne strane suglasile o bitnim sastojcima ugovora. Nadzorom je utvrđeno da su se Društvo i primatelji leasinga kroz ugovorne odredbe usuglasili o visini kamatne stope/leasing obroka koja nedvojbeno predstavlja bitan sastojak ugovora. S obzirom da se navedena odredba ZOO-a odnosi i na izmjene samog ugovora, ugovorne strane bi se trebale usuglasiti i s izmjenama visine kamatne stope/leasing obroka.

Uvidom u navedene odredbe općih uvjeta jasno je da su iste sastavljene na način da se prilikom izmjene kamatne stope/leasing obroka izbjegne utjecaj primatelja leasinga na navedene izmjene odnosno da Društvu omogući da jednostrano izmijeni visinu kamatne stope/obroka. Stoga je utvrđeno kako su ugovorne odredbe sastavljene suprotno članku 247. ZOO-a jer ne predviđaju suglasnost ugovornih strana o izmjeni leasing rata/obroka koji nedvojbeno predstavljaju bitne sastojke ugovora, već omogućuju jednostranu izmjenu tih bitnih sastojaka ugovora bez utjecaja druge ugovorne strane.

Slijedom svega navedenog, Hanfa smatra da se održavanjem nejasnih i nerazumljivih ugovornih odredbi proces obračuna i izmjene kamatnih stopa u Društvu odvija na nejasan i netransparentan način prema primateljima leasinga. Radi otklanjanja navedene nepravilnosti, a kako bi Društvo s primateljima leasinga sklapalo ugovore o leasingu sastavljene na pregledan i razumljiv način, potrebno je izmijeniti ugovore o leasingu i pripadajuće opće uvjete na način da u ugovorima o financijskom leasingu bude jasno određena vrsta kamatne stope temeljem koje se obračunava leasing rata, a u ugovorima o operativnom leasingu bude jasno određena vrsta leasing obroka te u slučaju ugovaranja mogućnosti promjene leasing rata/obroka koja nije rezultat usklađivanja s ugovorenim promjenjivim parametrom, bude jasno naveden način promjene te objektivni, opravdani i dokazivi razlozi za promjenu pri čemu je za navedene promjene potrebno zatražiti suglasnost primatelja leasinga, a kako je to naloženo u izreci ovoga Rješenja.

Na temelju rezultata cjelokupnog postupka, provedenog na temelju odredbe članka 78. Zakona, a sukladno članku 9. i 96. Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09, dalje u tekstu: ZUP), odlučeno je kao u izreci Rješenja, a sve uzimajući u obzir da se time u većoj mjeri nego što je to nužno ne ometa redovito poslovanje Društva, sve u skladu s načelom zaštite prava stranaka i javnog interesa iz članka 6. ZUP-a.

Odlučujući o dužini rokova u kojima je Društvo dužno postupiti po Rješenju, Hanfa je uzela u obzir prirodu i obujam obveze te ocijenila da je navedeni rok za izradu i dostavu izvješća Hanfi primjeren i logičan sukladno članku 79. stavku 2. ZUP-a.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog Rješenja žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor podnošenjem tužbe Upravnom sudu u Zagrebu u roku od 30 dana od dana primitka ovog Rješenja.

KLASA: UP/I 973-06/21-01/08

URBROJ: 326-01-50-52-521-21-4

Zagreb, 16. rujna 2021.

PREDSJEDNIK UPRAVNOG VIJEĆA
dr. sc. Ante Žigman